

Секція 6. Розвиток ключових компетентностей фахівця - навчання впродовж життя

3. Біляковська О.О. Професійна компетентність учителя як складова ефективної педагогічної діяльності УДК 37.013-051
4. Базарова Т. Ю. Век живи, век учишь // Психологическая газета. – 1999. – №6. – С. 12-13.
5. Методичний посібник: Нестерова Л.В., Лузан П.Г., Манько В.М., Герлянд Т.М., Петрова М.Я., Романенко Л.В., Слатвінська О.А., Шевчук Л.І., Шимановський М.М. / Наукова редакція Нестерової Л.В., Герлянд Т.М. – К: ІПТО НАПН України, 2012. – 264 с.
6. Н.Ф.Сергієнко, Професійна компетентність сучасного вчителя УДК 371.133 // <http://tme.umo.edu.ua/docs/5/11sercmt.pdf>
7. Професійна компетентність учителя, Бібліотека Уманського педагогічного університету// <http://library.udpu.org.ua/chytachevi/bibliohrafichni-ohliady/21-profesiina-kompetentnist-uchytelia>
8. Петрікова Н.І. Професійна компетентність учителя - важлива складова якісної освітиhttp://osvita.ua/school/lessons_summary/administration/34011/
9. Бойчук Н.І. Професійна компетентність вчителя як запорука успішності успішності суспільства. // <http://intkonf.org/boychuk-ni-profesiyna-kompetentnist-vchitelya-yak-zaporuka-uspishnosti-suspilstva/>

Сахно О.В.
доцент кафедри ТНОП та Д
м.Біла Церква, Україна

ІНФОРМАЦІЙНО-ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДПРАЦІВНИКА

В даний час набуває поширення концепція компетентнісного підходу в освіті, що є основою змістовних змін по забезпеченню відповідності освіти запитам і можливостям суспільства періоду інформатизації і глобальної масової цифрової комунікації. З позицій компетентнісного підходу суттю освіти стає розвиток здібності до самостійного рішення проблем в різних сферах і видах діяльності на основі використання соціального досвіду, елементом якого стає і власний досвід навчених. У системі безперервної освіти дорослих компетентність є однією з основних характеристик професійної діяльності педагогічного працівника.

Виділення інформаційно-цифрової компетентності як окремої складової професійної компетентності педагога обумовлено активним використанням

Секція 6. Розвиток ключових компетентностей фахівця - навчання впродовж життя

цифрових технологій у всіх сферах людської діяльності, в тому числі і в освіті.

В українській освіті поняття «компетентність» прийнято розуміти в значенні, запропонованому європейськими освітніми експертами, тому інформаційно-цифрова компетентність розглядається як сукупність знань, умінь, цінностей і ставлень, а також стратегій, необхідних для використання інформаційно-цифрових технологій та цифрових медіа з метою ефективного, критичного, творчого, самостійного та етично-орієнтованого навчання.

Таким чином, під інформаційно-цифровою компетентністю педагога будемо розуміти здатність педагога використовувати інформаційні і комунікаційні технології для здійснення інформаційної діяльності (пошуку інформації, її визначення і організації, управління і аналізу, а також її створення і розповсюдження) в своїй професійній сфері. А саме:

- здійснювати інформаційну діяльність по збору, обробці, передачі, збереженню інформаційного ресурсу, по продукуванню інформації з метою автоматизації процесів інформаційно-методичного забезпечення;
- оцінювати і реалізовувати можливості електронних видань освітнього призначення і розподіленого в мережі Інтернет інформаційного ресурсу освітнього призначення;
- організовувати інформаційну взаємодію між учасниками учбового процесу і інтерактивним засобом, що функціонує на базі засобів інформаційно-цифрової технології;
- створювати і використовувати психолого-педагогічні діагностичні методики контролю і оцінки рівня знань учнів, їх просування в навчанні;
- здійснювати навчальну діяльність з використанням засобів цифрових технологій в аспектах, що відображають особливості конкретного навчального предмету.

Інформаційно-цифрова компетентність заслуговує на особливу увагу тому, що саме вона дає можливість особистості бути сучасною, активно діяти в інформаційному середовищі, використовувати найновітніші досягнення техніки в своїй професійній діяльності. Слід відмітити, що майже всі науковці виділяють цю компетентність як обов'язкову складову професійної компетентності педагога. Важливість формування інформаційно-цифрової грамотності населення, створення неперервної системи підвищення кваліфікації чітко відображена в Міжнародній програмі ЮНЕСКО «Інформація для всіх», оскільки саме від педагогів залежить розвиток інформаційної культури учнів.

Згідно наукових положень, інформаційно-цифрову компетентність педагога можна представити такими компонентами:

Секція 6. Розвиток ключових компетентностей фахівця - навчання впродовж життя

Ціннісно-мотиваційний компонент включає мотиви, мету, потреби в професійному навчанні, вдосконаленні, самовихованні, саморозвитку, ціннісні установки актуалізації в професійній діяльності, стимулює творчий прояв особи в професійній діяльності. Він припускає наявність інтересу до професійної діяльності, який характеризує потребу людини в знаннях, в оволодінні ефективними способами організації професійної діяльності. Також ціннісно-мотиваційний компонент включає мотиви здійснення педагогічної діяльності, спрямованість на передачу суми знань і розвиток особистості учнів.

Когнітивний компонент повинний забезпечити вільне володіння педагогом навичками опрацювання інформації та роботи з інформаційними об'єктами, які відповідно впливають на навички вдосконалення професійних знань і умінь, знання міжпредметних зв'язків і т.д. Рівень розвитку когнітивного компоненту визначається повнотою, глибиною, системністю знань педагога в його предметній області.

Діяльнісний компонент – це активне застосування інформаційних технологій і комп'ютера в професійній діяльності як засобів пізнання і розвитку інформаційно-цифрової компетентності, самовдосконалення і творчості, а також виховання подібних якостей у своїх учнів. Комунікативна складова цього компоненту виявляється в умінні встановлювати міжособистісні зв'язки, вибирати оптимальний стиль спілкування в різних ситуаціях, опановувати засобами вербального і невербального спілкування.

Сфера рефлексійного компонента інформаційно-цифрової компетентності педагога визначається відношенням педагога до себе і до світу, до своєї практичної діяльності та її здійснення. Вона включає самосвідомість, самоконтроль, самооцінку, розуміння власної значущості в колективі і розуміння результатів своєї діяльності, відповідальності за результати своєї діяльності, пізнання себе і самореалізації в професійній діяльності через засоби інформаційно-цифрових технологій. Розвиток кожного компоненту інформаційно-цифрової компетентності пов'язаний з формуванням його характеристик і властивостей як частини цілісної системи.

Інформаційно-цифрова компетентність передбачає впевнене та водночас критичне застосування педагогом інформаційно-цифрових технологій для створення, пошуку, обробки, обміну інформацією на роботі, в публічному просторі та приватному спілкуванні; інформаційну й медіа-грамотність; навички безпеки в Інтернеті; розуміння етики роботи з інформацією (авторське право, інтелектуальна власність тощо).

Секція 6. Розвиток ключових компетентностей фахівця - навчання впродовж життя

Як бачимо, інформаційно-цифрова компетентність є складовим компонентом і ключових, і предметних компетенцій, що підтверджує її значення.

Інформаційно-цифрова компетентність – це інтегративне утворення, яке віддзеркалює здатність педагога до визначення інформаційної потреби, пошуку інформації та ефективної роботи з нею в усіх її формах та представленнях як у традиційній, друкованій формі, так і в електронному вигляді; вмінь працювати з комп'ютерною технікою та мультимедійними технологіями, навичок застосувати їх у професійній діяльності та повсякденному житті.

Шевенко А.М.

*молодший науковий співробітник
відділу психології праці*

*Інституту педагогічної освіти і освіти
дорослих імені Івана Зязюна НАПН України*

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ SOFT SKILLS ЯК КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ КАР'ЄРНОГО РАДНИКА НУШ

Професійна самореалізація у сфері надання профорієнтаційних послуг залежить не лише від суто професійних навиків фахівця, а й від уміння ефективно організувати свою роботу, налагоджувати стосунки у колективі співробітників, з учнями середньої та старшої школи, швидко орієнтуватися у великому масиві інформації. Цьому сприяють соціально-психологічні компетентності, а саме soft skills (м'які навички). У перекладі з англійської – це «гнучкі навички», буквально «soft skills» – м'які навички.

Зазначимо, що м'які навички, це комплекс неспеціалізованих навичок та сукупність продуктивних рис особистості, що відповідають за успішну участь у робочому процесі та значно впливають на його результативність.

На відміну від спеціалізованих навичок, що пов'язані із конкретною професійною сферою, soft skills не пов'язані ні з якою професією, але дуже потрібні для успішної професійної діяльності людини у багатьох сферах, а особливо у сфері надання профорієнтаційних послуг.

До soft skills віднесено: комунікативні навички, гнучкість, адаптивність, здатність змінюватися, навички самоорганізації, уміння працювати з інформацією та креативні навички.